

■ **Pere Portabella.** El director de *Nocturn 29* és el protagonista del desè volum de la col·lecció de cineastes promoguda per Filmoteca de Catalunya. Igual que Pérez Giner, també va començar com a productor al cinema espanyol dels anys cinquanta. La seva vinculació amb Carlos Saura (*Los golfos*), Marco Ferreri (*El cochecito*) i Luis Buñuel (*Viridiana*) ja delata, tanmateix, una prematura aposta per la radicalitat política i estètica. Portabella la va mantenir quan va debutar com a di-

rector a mitjans dels seixanta i l'ha perllongat amb absoluta coherència fins a l'actualitat, durant i després del franquisme.

■ **Avantguarda i política.** El llibre que ara li consagra Fèlix Fanés es mou dins el triangle establert per un subtítol precís i definitori: avantguarda, cinema i política. Els films de Portabella (a la foto), eixos centrals de la seva creativitat, es mouen entre un context artístic innovador i un entorn polític que els condiciona. Joan Brossa o Carles

Santos són noms tan indissociables de l'obra cinematogràfica del director de *Pont de Varsòvia* com els seus títols rodats en la clandestinitat ho són dels darrers anys de la dictadura. Portabella ha fet política des de les trinxeres i al Parlament, però també des d'uns films que

proposen una mirada crítica sobre la realitat.

■ **'Honoris causa'.** Tots aquestes elements que configuren la seva filmografia justifiquen plenament el nomenament de Portabella com a doctor *honoris causa* per la Universitat Autònoma de Barcelona. La seva obra no sorgeix de l'Acadèmia però es projecta sobre ella com un exemplar objecte d'estudi transversal entre el cinema, altres formes d'expressió artística i el context social i polític que l'envolta.

El silenci abans de Bach (foto del costat), el seu darrer llargmetratge, n'és una evidència. No només ha recorregut festivals i museus d'arreu del món sinó que també ha estat recolzat per un èxit de públic lliurat a una proposta de cinema no narratiu. Portabella el defensa des de fa quaranta anys amb una coherència exemplar. Durant el franquisme era una forma d'escapolir-se de la censura. Ara lluita contra les tendències dominants del mercat i, cada cop més, també del pensament. Tal

com afirma Fanés, catedràtic d'història de l'art de la UAB, "els seus films, gràcies a una continguda sensibilitat expressiva, una brillant intel·ligència visual i un arriscat compromís amb la societat, han deixat una empremta en la nostra memòria".

Cinema

Esteve Riambau

Un treballador del cinema

La popularitat, al cinema, se l'emporten els actors. Els directors, en canvi, són el plat fort de crítics i historiadors. Fent una excepció, el novè volum de la col·lecció de cineastes catalans promoguda per la Filmoteca i editada per Pòrtic està dedicat a un productor. Per exigències d'una indústria raquítica, d'altres realitzadors biografiats (Isasi, Camino o Forn) també n'han estat, de productors. Josep Anton Pérez Giner ho és, en canvi, de soca-rel i en estat pur. Des dels seus inicis professionals, fa més de cinquanta anys, ha intervingut en més de un centenar de títols amb diversos graus de responsabilitat però sempre en l'àmbit de la producció.

En el seu currículum hi ha pel·lícules de tots els colors, des de vehicles per al lluïment de Pili i Mili o Marujita Díaz fins a cintes de terror de sèrie B. Ell mateix es defineix com "un treballador del cinema", i ja se sap que aquest ofici, especialment en un país com el nostre, té les seves servituds. No cal gratar gaire, tanmateix, per constatar que Pérez Giner també ha fet apostes més personals que passen per un cinema de qualitat que no doni l'esquena al públic. *El diputado*, *L'orgia*, les dues parts d'*El pico* o *La quinta del porro* —alguns dels títols més popularment emblemàtics de la Transició— porten el segell d'aquest productor que també s'ha permès el luxe d'endinsar-se en la radicalitat de propostes com *Latino Bar*, *Fotos* o *Mones com la Becky*.

El llibre que sobre aquest personatge irrepetible ha escrit el guionista Piti Español li fa justícia. No només perquè l'autor li

Josep Anton Pérez Giner ha produït pel·lícules de tots els colors, sense renunciar al cinema de qualitat que no dona l'esquena al públic ■ RUTH MARIGOT

cedeix generosament la paraula perquè parli en nom propi i amb la complicitat del seu cercle més íntim d'amistats i col·laboradors, sinó perquè Pérez Giner s'expressa tal com és. El centenar de pàgines del text es llegeixen, doncs, d'una tirada i amb una barreja d'admiració i enveja. Admiració per un personatge que ha estat capaç de sobreviure a tantes guerres —polítiques, econòmiques i també personals— sense perdre mai la coherència ni el sentit comú. I enveja per l'admirable sentit de l'humor que Pérez Giner mani-

El productor Pérez Giner i el director Pere Portabella protagonitzen dos llibres editats per la Filmoteca de Catalunya

festa davant les adversitats de la vida.

El llibre està presidit per una foto del productor damunt una Vespa. No era seva ni la sabia conduir, però tant se val. És el retrat d'un professional que, a Hollywood, hauria canviat les dues rodes d'una moto per una limusina. El subtítol anuncia, d'altra banda, *La veritable història de l'Innombrable*, i el text satisfà aquestes expectatives. Pérez Giner ha hagut de lluitar tota la seva vida contra la injusta atribució d'uns mals auguris nascuts arran de l'explosió a

deshora d'un pont, quan ell ni tan sols estava present al rodatge. A qualsevol altre professional, aquesta barreja de superstició, incultura i mala llet li hauria pogut fer molt de mal. Pérez Giner se l'ha pres amb un bon humor admirable.

Només hi ha un retret a fer-li. Ara fa quatre anys va dir que es jubilava i se li van retre merescuts homenatges. Era mentida. No pot estar sense fer res i ha seguit treballant. A peu del canó que, per a ell, són les càmeres i els despatxos. Per molts més anys... i amb nom propi! ■